

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Valtiontakuu- kuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan Valtiontakuu-keskuksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että takuu-keskuksen perimien maksujen suuruuden määräytymisen yleisinä perusteina ovat takuu-keskuksen myöntämiin takuihin, takauksiin ja muihin suoritteisiin liittyvä tappionvaara ja suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustan-

nukset. Takuu-keskus määräisi takuumaksut noudattaen kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamia tarkempia maksuperusteita ja ot-
taen huomioon takuu-keskukselle laissa asetettu itsekannattavuustavoite.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voi-
maan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Suomen hallitusmuodon VI luvun valtioneu-
loutta koskevat säännökset on uudistettu 1
päivänä maaliskuuta 1992 voimaan tulleella
lailla (1077/91). Valtion maksuja koskeva muu-
tettu hallitusmuodon 62 § edellyttää, että val-
tion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja
muun toiminnan maksullisuudesta sekä perit-
ävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista
säädetään lailla. Laista tulisi siten käydä ilmi
maksujen suuruuden määräytymisessä nouda-
tettavat yleiset periaatteet. Lain tasolla tulee
säättää myös siitä, minkä tyyppisistä suoritteista
maksuja voidaan periä sekä mitä on otettava
huomioon maksujen suuruutta määrättäessä.

Valtiontakuu-keskuksesta annetun lain
(111/89) 6 §:n 1 momentissa säädetään, että
takuu-keskuksen takuista, takauksista ja muista
suoritteista perittävien maksujen yleisistä pe-
rusteista säädetään valtioneuvoston päätöksel-
lä. Takuu-keskusta koskevat säännökset täyttä-
vät hallitusmuodon 62 §:n edellyttämät vaati-
mukset siten jo tällä hetkellä siltä osin, että
toiminnan maksullisuudesta eli siitä, mistä suo-
ritteista maksuja peritään, säädetään lain tasol-
la. Lain mukaan valtioneuvosto on vahvistanut
takuu-keskuksen maksujen yleiset perusteet.
Voimassa olevassa laissa maksujen suuruuden
yleisistä perusteista säädetään vain välillisesti.

Lain 4 §:ssä on nimittäin takuu-keskuksen toi-
minnalle asetettu itsekannattavuustavoite. Ta-
kuu-keskuksen on pykälän mukaan toiminnas-
saan pyrittävä siihen, että sen maksamista
korvauksista aiheutuvat menot ja hallintome-
not voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toimin-
nan tuloilla. Itsekannattavuustavoite on mää-
rännyt takuista, takauksista ja muista suorit-
teista perittävien maksujen tason. Itsekannat-
tavuustavoite koskee ensisijaisesti vientitakuu-
toimintaa (HE 201/88). Kansainväliset sopi-
mukset velvoittavat Suomea hoitamaan
vientitakuutoiminnan pitkällä tähtäyksellä itse-
kannattavaksi. Suomea sitoo sekä Euroopan
vapaakauppasopimuksen EFTAn että Yleisen
kauppaa ja tullitariffeja koskevan sopimuksen
GATTin puitteissa tehdyt sopimukset, jossa
kielletyksi vientituen muodoksi määritellään
vientitakuiden myöntäminen silloin, kun perit-
ävät takuumaksut pitkällä tähtäyksellä eivät
kata hallintokuluja ja maksettavia korvauksia.
Valtiontakaustoiminnan puolelta myönnettä-
vien takuiden ja takausten osalta vastaavaa
vaatimusta itsekannattavuuteen ei Suomea si-
tovissa kansainvälisissä sopimuksissa ole. On
kuitenkin pidetty tarkoituksenmukaisena, että
itsekannattavuus tavoitteena koskee takuu-kes-
kuksen kaikkea toimintaa.

Hallitusmuodon 62 §:n perusteella on annet-
tu myös 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaan-
tullut valtion maksuperustelaki (150/92). Mak-

superustelaki sisältää yleiset periaatteet valtion suoritteiden maksullisuudelle ja maksuttomuudelle. Maksuperustelaki ei kuitenkaan koske valtion liikelaitoksia eikä valtion rahastoja, ellei rahastoista toisin säädetä. Valtiontakuu-keskuksen maksuista on aina ollut oma lainsäädäntönsä. Maksuperustelain mukainen maksujen jaottelu ja maksujen määräytymisessä noudatettavat periaatteet eivät lisäksi sovellu takuukeskuksen suoritteiden erityisluonteesta johtuen Valtiontakuu-keskukseen, joten takuu-keskuksen maksuista on vastaisuudessaakin säädettävä erikseen.

Edellä olevan perusteella, jotta takuukeskuksen perimät maksut hallitusmuodon 62 §:n muutoksen edellyttämällä tavalla perustuisivat laintasoiseen säännökseen, tulisi Valtiontakuu-keskuksesta annettua lakia tältä osin tarkentaa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että takuukeskuksen maksuja koskevaa lain 6 §:n 1 momenttia muutetaan siten, että perittäessä takuukeskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista maksuja, tulee niiden suuruus määrätä niihin liittyvän tappionvaaran ja niiden tuottamisesta aiheutuvien kustannuksien perusteella. Tappionvaara muodostuu takuun- tai takauksen takaisinmaksuun liittyvistä eri riskitekijöistä, kuten luottoajan pituudesta, luotonantajien, ostajan ja mahdollisen takaajan taloudellisesta asemasta, kohdemaan maksukykyisyydestä sekä kulloinkin edellytettävien vakuuksien arvosta. Tappionvaaran toteutumista pyritään arvioimaan ja hallitsemaan analysoimalla eri riskitekijöitä sekä tämän perusteella asetettavilla vakuusvaatimuksilla. Ehdotettu muutos ei aiheuta muutoksia takuukeskuksen hinnoittelusaan noudattamaan käytäntöön. Hinnoittellessaan tuotteitaan takuukeskus on koko toimintansa ajan noudattanut nyt lain tasolla säädettyä ehdotettuja maksujen suuruuden yleisiä perusteita.

Valtion maksuperustelain yksi keskeisistä periaatteista on se, että maksullisen toiminnan toimivaltaa ja vastuuta siirretään hallinnon alemmille tasoille. Takuukeskuksen erityisluonteesta johtuen ja valtion takuihin ja takauksiin liittyvien merkittävien taloudellisten riskien vuoksi esityksessä ehdotetaan lain 6 §:ää muutettavaksi kuitenkin siten (uusi 2 momentti), että valtioneuvoston sijasta kauppa- ja teollisuusministeriö vahvistaisi takuukeskuksen maksujen tarkemmat perusteet. Kauppa- ja teollisuusministeriö vahvistaisi lähinnä takuu- ja takausmaksuista perittävien maksujen vä-

himmäis- ja enimmäisrajat sekä takuu- ja takauksien käsittelyn kustannuksista perittävien maksujen sekä muiden mahdollisten maksujen perusteet. Tarkoituksena on, että kauppa- ja teollisuusministeriö pyytäisi vähämerkityksellisiä muutoksia lukuunottamatta ennen maksujen perusteita koskevan päätöksen tekemistä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan lausunnon. Uuteen 6 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus myös lain 4 §:n 1 momentissa olevaan itsekannattavuustavoitteeseen. Valtiontakuu-keskuksen johtokunnan tehtävänä olisi Valtiontakuu-keskuksesta annetun asetuksen (351/89) 5 §:n 7 kohdan mukaisesti edelleen päättää takuista, takauksista sekä takuukeskuksen muista yksittäisistä suoritteista perittävien maksujen suuruudesta kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien vähimmäis- ja enimmäisrajojen puitteissa. Ehdotetut muutokset merkitsisivät sitä, että voimassa olevat maksujen yleisiä perusteita koskevat valtioneuvoston päätökset kumottaisiin ja niiden tilalle annettaisiin kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset takuukeskuksen maksujen perusteista.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset julkaistaisiin säädöskokoelmassa.

2. Esityksen valmistelu

Esitys perustuu Valtiontakuu-keskuksen esitykseen ja se on valmisteltu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä. Valtiovarainministeriö puoltaa esitystä.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotetut muutokset eivät aiheuta muutoksia takuukeskuksen maksujen hinnoitteluun, joten niillä ei arvioida olevan taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Valtiontakuu kesuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Valtiontakuu kesuksesta annetun lain (111/89) 6 §:n 1 momentti sekä
lisätään sanottuun pykälään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä marraskuuta 1990 annetulla lailla (968/90), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

6 §

Maksut

Takuu kesuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista peritään maksuja. Maksun suuruus määrätään suoritteeseen liittyvän tapionvaaran ja suoritteen tuottamisesta takuu kesukselle aiheutuvien kustannuksien perusteella.

Takuu keskus määrää maksut noudattaen kauppaja teollisuusministeriön vahvistamia tarkempia maksuperusteita ja ottaen huomioon mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppaja teollisuusministeri *Kauko Juhantalo*

Laki**Valtiontakuukeskuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Valtiontakuukeskuksesta annetun lain (111/89) 6 §:n 1 momentti sekä

lisätään sanottuun pykälään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä marraskuuta 1990 annetulla lailla (968/90), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki:

6 §**Maksut**

Takuukeskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista peritään maksuja, jotka takuukeskus määrää valtioneuvoston vahvistamia yleisiä perusteita noudattaen.

Ehdotus:

6 §**Maksut**

Takuukeskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista peritään maksuja. *Maksun suuruus* määrätään suoritteeseen liittyvän tappionvaaran ja suoritteen tuottamisesta takuukeskukselle aiheutuvien kustannuksien perusteella.

Takuukeskus määrää maksut noudattaen kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamia tarkempia maksuperusteita ja ottaen huomioon mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .